

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 2/2014-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. januára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť N., zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Henrich Dušek, s. r. o., Vajnorská 8/A, Bratislava, konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľ'a JUDr. Henricha Duška, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8 Co 221/2010 z 21. apríla 2012 a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 87/2011 z 30. októbra 2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť N. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 12. februára 2013 doručená sťažnosť N. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 Co 221/2010 z 21. apríla 2012 (správne 21. apríla 2011, pozn.) a rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 1 Cdo 87/2011 z 30. októbra 2012.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako prenajímateľ a nezisková organizácia N... (ďalej len „nájomca“ alebo „navrhovateľ“), uzavreli 18. apríla 2005 nájomnú zmluvu, predmetom ktorej bolo užívanie v nej identifikovaných hnutelných a nehnuteľných vecí v areáli nemocnice v T., na účely poskytovania zdravotnej starostlivosti.

„Dňa 03. 11. 2009 prenajímateľ nájomcovi vypovedal nájomnú zmluvu z dôvodu porušenia zmluvnej povinnosti v zmysle bodu 5.1 nájomnej zmluvy, nakoľko navrhovateľ nezabezpečil na vlastné náklady dodávku tepla do prenajatých priestorov, keďže neuhradil dodávateľovi tepla zmluvne dohodnutú cenu za dodávku tepla napriek upozorneniu dodávateľ, že nezačne vykurovaciu sezónu. Keďže nájomca porušil svoje zmluvné povinnosti, vykurovaciu sezónu sa v objektoch v užívaní nájomcu nezačala, čím došlo k ohrozeniu poskytovania zdravotnej starostlivosti a priamemu ohrozeniu života a zdravia hospitalizovaných pacientov. K obnove dodávok tepla došlo až na základe intervencie N., ktorý za účelom zabezpečenia vykurovania schválil poskytnutie finančnej výpomoci vo výške 760.000,- EUR.“

Následne nájomca podal Okresnému súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) návrh na určenie neplatnosti výpovede z 3. novembra 2009 a na určenie, že nájomný vzťah na základe predmetnej nájomnej zmluvy naďalej trvá. O tomto návrhu rozhodol okresný súd rozsudkom č. k. 4 C 27/2010-264 z 11. júna 2010 tak, že návrh zamietol.

Proti rozsudku okresného súdu podal navrhovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 221/2010-300 z 21. apríla 2011 tak, že vo veci samej rozsudok okresného súdu zmenil a určil, že výpoveď sťažovateľa z nájomnej zmluvy z 18. apríla 2005 v znení neskorších dodatkov daná navrhovateľovi listom z 3. novembra 2009 je neplatná a že nájomný vzťah na základe tejto nájomnej zmluvy naďalej trvá.

Proti rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 1 Cdo 87/2011 z 30. októbra 2012 tak, že dovolanie zamietol.

Sťažovateľ namieta porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu na tom základe, že krajský súd ako odvolací súd postupoval svojvoľne (arbitrárne) pri výklade nájomnej zmluvy, keď dospel k záveru, že nebol naplnený výpovedný dôvod podľa čl. III 3.2 písm. a) nájomnej zmluvy, pretože navrhovateľ neporušil svoje povinnosti podľa čl. V 5.1 nájomnej zmluvy. Sťažovateľ v tejto súvislosti v sťažnosti poukazuje na svoju argumentáciu vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľa a vo svojom dovolaní, a na svoj výklad čl. V 5.1 nájomnej zmluvy. Podľa sťažovateľa čl. V 5.1 nájomnej zmluvy je potrebné vykladať tak, že primárna povinnosť navrhovateľa spočívala v „zabezpečení dodávok energií a služieb“, pričom zabezpečenie znamená „dosiahnutie reálnych nerušených dodávok energií a služieb“. Pre účely splnenia tejto primárnej povinnosti mal navrhovateľ sekundárnu povinnosť „uzatvoriť zmluvné vzťahy s príslušnými dodávateľmi.

... hrubým porušením zmluvy je tak porušenie primárnej povinnosti – reálneho zabezpečenia dodávok energií a služieb, ako aj porušenie sekundárnej povinnosti – zazmluvnenia dodávok energií a služieb s príslušnými dodávateľmi.

Odvolací súd veľmi necitlivo poukázal len na splnenie formálnej povinnosti uzatvoriť príslušné zmluvy a zabudol na zabezpečenie potreby reálnych dodávok energií do zdravotníckeho zariadenia.“

Sťažovateľ poukazuje tiež na to, že dodávateľ tepla – E..., listom oznámil navrhovateľovi, že napriek začiatku vykurovacej sezóny 2009/2010 kúrenie v nemocnici v T. nebolo spustené. Z uvedeného listu tiež vyplýva, že navrhovateľ bol opakovane upozornený na to, aby uhradil svoje záväzky, pričom tento tak neurobil a nepristúpil ani na možnosť postupnej úhrady záväzkov. Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza:

„V dôsledku nezačatia vykurovania pre nesplnené záväzky navrhovateľa voči dodávateľovi tepla vznikla v N... krízová situácia, kedy viaceri oddelení vrátane lôžkových nebolo vykurovaných. V zápisnici z vykonaného zdravotného dozoru, ktorá bola taktiež

prílohou vyjadrenia k žalobe, bolo konštatované, že nedodržaním požadovaných teplôt vo vnútornom prostredí budov dochádza k priamemu ohrozeniu zdravia, ktoré môže mať bezprostredne za následok riziko vážneho poškodenia zdravia pacientov, ako i zamestnancov zdravotníckeho zariadenia N...

Z uvedeného dôvodu bolo uložené opatrenie uzatvorenia prevádzky v tých častiach zdravotníckeho zariadenia, v ktorých nevyhovovala teplota, a to až do doby splnenia stanovených teplôt v uvedených priestoroch podľa všeobecne záväzných právnych predpisov. Je celkom zřejmé, že navrhovateľ nezabezpečil dodávku tepla do zdravotníckeho zariadenia, čím zjavne nie len hrubo porušil svoju zmluvnú povinnosť, ohrozil chod zdravotníckeho zariadenia, ktorého efektívne prevádzkovanie bolo účelom nájomnej zmluvy, ale najmä ohrozil život a zdravie pacientov a zamestnancov zdravotníckeho zariadenia.“

Podľa sťažovateľa navrhovateľ porušil svoju zmluvnú povinnosť zabezpečiť dodávku energií na vlastné náklady, pričom v tejto súvislosti uvádza:

«V záujme zachovania poskytovania zdravotnej starostlivosti v regióne bol vtedy odporca doslova nútený zabezpečiť dodávky tepla na svoje náklady. Zo strany navrhovateľa pritom nešlo o ojedinelú situáciu. Systematické neuhrádzanie záväzkov v rokoch 2008 a 2009 opakovane odôvodňovalo hrozbu odpojenia od dodávok tepla a ohrozovalo poskytovanie zdravotnej starostlivosti, čoho dôkazom bolo aj písomné vyjadrenie spoločnosti E... založené do súdneho spisu.

Len na vďaka intervencii NSK, ktorý uznesením Zastupiteľstva NSK č. 292/2009 zo dňa 02. 11. 2009 schválil krátkodobú finančnú výpomoc spoločnosti E... bola obnovená dodávka tepla do zdravotníckeho zariadenia v T.

Taktiež upriamujeme pozornosť na skutočnosť, že nájomca bol povinný zabezpečiť si dodávky energií „na vlastné náklady“. Táto povinnosť celkom zjavne porušená taktiež bola, nakoľko len vďaka uvedenému zásahu N. bola obnovená dodávka tepla do zdravotníckeho zariadenia. Bez ohľadu na formu akou bol zo strany N... urobený tento krok, je celkom zjavné, že nie konaním nájomcu, ale iniciatívou N... boli dodávky tepla dodávateľom – spoločnosťou E... obnovené. O zabezpečení dodávok tepla „na vlastné náklady“ tak v tomto prípade rozhodne nemôže byť reč.»

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo podľa názoru sťažovateľa aj tým, že krajský súd rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania. V predmetnej veci bolo potrebné v odvolacom konaní doplniť dokazovanie, prípadne ho opakovať, preto mal krajský súd podľa § 214 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) na prejednanie odvolania nariadiť pojednávanie. Nariadiť pojednávanie bolo podľa sťažovateľa tiež potrebné z dôvodu, že si to vyžadoval dôležitý verejný záujem. Sťažovateľ v tejto súvislosti ďalej uvádza:

«„Odvolačí súd v odôvodnení rozsudku na strane 6 konštatoval, že rozsah a existencia výluky v dodávke tepla do jednotlivých nehnuteľností tvoriacich predmet nájmu v čase výpovede odporcu z nájmu nebol skúmaný a preukázaný...“ Máme za to, že rozsah výluky v prvostupňovom konaní preukázaný bol, pričom odvolací súd celkom zjavne ignoroval dôkazy predložené v prvostupňovom konaní, a to menovite zápisnicu zo štátneho zdravotného dozoru zo dňa 16. 10. 2009 a taktiež list od dodávateľa tepla – spoločnosti E... zo dňa 14. 10. 2009. Ak bolo napriek tomu vo veci potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, mal odvolací súd vo veci nariadiť pojednávanie.

Nakoľko odvolací súd dospel k záverom, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, mal v súlade s ustanovením § 213 ods. 3 dokazovanie v potrebnom rozsahu sám opakovať.

Máme za to, že rozhodnutie o platnosti resp. neplatnosti výpovede z nájmu v prípade zariadenia poskytujúceho zdravotnú starostlivosť v regióne okresu T., t. j. v spádovej oblasti s viac ako 70.000 obyvateľmi, ktoré by mohlo následne spôsobiť kolaps poskytovania zdravotnej starostlivosti v regióne, je vecou verejného záujmu, a aj z tohto dôvodu mal odvolací súd vo veci nariadiť pojednávanie, nakoľko N... bola predmetná nemocnica s poliklinikou v T. zverená do majetku zo zákona a z tohto dôvodu je v nej povinný zabezpečiť poskytovanie zdravotníckej starostlivosti, či už vo vlastnej réžii alebo prostredníctvom tretích osôb.

Rozhodnutím odvolacieho súdu bez nariadenia pojednávania sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom...»

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru označeným rozsudkom najvyššieho súdu z 30. októbra 2012 sťažovateľ poukazuje na to, že

„Dovolací súd konštatoval, že odvolací súd správne nenariadil pojednávanie vo veci, nakoľko si to nevyžadoval verejný záujem. Dovolací súd v odôvodnení rozsudku uvádza, že rozhodnutím vo veci sa neriešila otázka existencie zdravotníckeho zariadenia v danom regióne, ale výhradne otázka platnosti nájomnej zmluvy medzi dvomi subjektmi súkromnoprávneho vzťahu. Súd však v danej veci opomenul skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu, ktorý v príkrom rozpore s logickým a jazykovým výkladom sporných ustanovení nájomnej zmluvy zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa, spôsobil zásadné ohrozenie poskytovania zdravotnej starostlivosti v regióne tvoriacom spádovú oblasť s viac ako 70.000 obyvateľmi. Ako uvádza v odôvodnení, pojem verejného záujmu je právne vymedziteľný, ak daná vec sa netýka iba účastníkov konania, ale vzťahuje sa na širší okruh subjektov (rozhodnutie môže mať dopad aj na fyzické alebo právnické osoby, ktoré nie sú účastníkmi predmetného konania), čo v tomto prípade celkom jednoznačne splnené je. Ide totiž tak o potenciálny dopad na pacientov odkázaných na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ako aj na aktuálneho poskytovateľa, poskytujúceho zdravotnú starostlivosť na základe platne vydanéj licencie na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, užívajúceho hnutelné a nehnuteľné veci v areáli nemocnice v T. N... je povinný zabezpečiť poskytovanie zdravotnej starostlivosti v regióne. Za týmto účelom prenechal hnutelný a nehnuteľný majetok v areáli nemocnice v T. nájomnou zmluvou do užívania novému poskytovateľovi zdravotnej starostlivosti neziskovej organizácii N... Určenie neplatnosti výpovede nájomnej zmluvy a rozhodnutie o tom, že nájomný vzťah naďalej trvá, by zasiahlo nie len platnosť vyššie uvedenej zmluvy s novým poskytovateľom zdravotnej starostlivosti, ale aj množstva podnájomných vzťahov a iných záväzkov odvodených od tohto primárneho záväzku. Navyše pôvodný prevádzkovateľ N... už nie je schopná prevádzkovať toto zdravotnícke zariadenie, nakoľko je v konkurze, prebehlo voči nemu viaceré exekučných konaní a nemá ani personálne a materiálne predpoklady na to, aby mohlo opätovne toto zdravotnícke zariadenie prevádzkovať. Uvedené skutočnosti teda sa teda celkom zjavne dotkli verejného záujmu a ohrozili prevádzkovanie zdravotníckeho zariadenia v regióne. Rozhodnutie vo veci

sa dotklo okrem navrhovateľa a odporcu celého radu fyzických a právnických osôb, a teda boli celkom jednoznačne naplnené predpoklady pre nariadenie pojednávania vo veci.“

Na základe týchto skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„... Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru... a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súd v Nitre sp. zn. 8 Co/221/2010-300 zo dňa 21. 04. 2012 (správne 21. apríla 2011, pozn.) a rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 87/2011 zo dňa 30. 10. 2012 porušené bolo.

... Rozsudok Krajského súd v Nitre sp. zn. 8 Co/221/2010-300 zo dňa 21. 04. 2012 (správne 21. apríla 2011, pozn.) a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1 Cdo 87/2011 zo dňa 30. 10. 2012 sa zrušuje a vec sa vracia Krajského súd v Nitre na ďalšie konanie.

... Krajský súd v Nitre je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.“

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané

zákonem, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 8 Co 221/2010 z 21. apríla 2011

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z 21. apríla 2011 na tom základe, že krajský súd sa podľa neho

- dopustil svojvôle pri výklade čl. III 3.2 a čl. V 5.1 nájomnej zmluvy vo vzťahu k tomu, či bol daný výpovedný dôvod, a tiež tým, že

- rozhodol o odvolaní bez nariadenia pojednávania v rozpore s § 214 OSP, čím sťažovateľovi odňal možnosť konať pred súdom.

Zo sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ podal proti namietanému rozsudku krajského súdu dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom z 30. októbra 2012. Z odôvodnenia tohto rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ odôvodnil prípustnosť dovolania s poukazom na § 238 ods. 1 OSP, keďže krajský súd ako odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa vo veci samej. Z vecného hľadiska svoje dovolanie založil na námietke, že „postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred

súdom... tým, že odvolací súd nenariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, aj keď si to vyžadoval dôležitý verejný záujem“ (s. 6 rozsudku najvyššieho súdu, pozn.). Rovnako tak v dovolaní argumentoval, že „odvolací súd mal v súlade s... § 213 ods. 3 O. s. p. dokazovanie v potrebnom rozsahu sám opakovať“, a to vo vzťahu k rozsahu a existencii výluky (s. 4 a 5 rozsudku najvyššieho súdu, pozn.). Sťažovateľ tiež tvrdil, že konanie na odvolacom súde bolo postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP] vzhľadom na to, že „odvolací súd ignoroval dôkazy vykonané v prvostupňovom konaní podporujúce argumentáciu odporcu“ (s. 5 rozsudku najvyššieho súdu, pozn.). Sťažovateľ napokon namietal, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP], „keď rozhodol, že výpovedné dôvody v zmysle článku III. bod 3.2 písm. a) v spojitosti s bodom 5.1. nájomnej zmluvy naplnené neboli a výpoveď nájomnej zmluvy je neplatná“ (s. 5 rozsudku najvyššieho súdu, pozn.).

Najvyšší súd ako súd dovolací dovolanie rozsudkom z 30. októbra 2012 zamietol podľa § 243b ods. 1 OSP. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že vecne prerokoval dovoláciu argumentáciu sťažovateľa (ktorá je zhodná s argumentáciou uvedenou v sťažnosti). Na tomto základe nemôže byť daná aj právomoc ústavného súdu posúdiť túto argumentáciu vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu z 21. apríla 2011 a súhlasiť s jeho argumentáciou uvedenou v jeho sťažnosti, podľa ktorej „je daná právomoc Ústavného súdu Slovenskej republiky rozhodnúť o porušení práva sťažovateľa... rozsudkom Krajského súdu v Nitre...“.

V súvislosti s namietaným porušením základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je preto z ústavného hľadiska pre ústavný súd podstatné a určujúce len preskúmanie rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 87/2011 z 30. októbra 2012 (obdobne napr. m. m. III. ÚS 135/04, IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05).

Vychádzajúc z princípu subsidiarity ústavného súdu zakotvenej v čl. 127 ods. 1 ústavy a z toho, že najvyšší súd dovolanie po jeho vecnom preskúmaní zamietol podľa

§ 243b ods. 1 OSP, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 87/2011 z 30. októbra 2012

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa svojej konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Z tohto ústavného postavenia vyplýva, že úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný

súd o namietaných zásahoch do týchto práv alebo slobôd rozhoduje len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak by účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom neboli zlučiteľné s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. V nadväznosti na to nie je ústavný súd zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by ním vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

V sťažnosti sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu z 30. októbra 2012, pričom vyslovuje nesúhlas s tým, ako najvyšší súd posúdil otázku existencie dôležitého verejného záujmu ako podmienky na nariadenie pojednávania na rozhodnutie o odvolaní podľa § 214 ods. 1 písm. d) OSP.

Najvyšší súd v súvislosti s dovolacou argumentáciou sťažovateľa o existencii podmienky dôležitého verejného záujmu podľa § 214 OSP v odôvodnení namietaného rozsudku z 30. októbra 2012, ktorým dovolanie sťažovateľa zamietol, uviedol:

„Dovolateľ namietal, že konanie je postihnuté vadou konania v zmysle § 237 písm. f) O. s. p., pretože postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Tvrdil že mu bola odňatá možnosť tým, že odvolací súd nenariadil na prejednanie odvolania pojednávanie, aj keď si to vyžadoval dôležitý verejný záujem. Bol totiž toho názoru, že rozhodnutie o platnosti resp. neplatnosti výpovede z nájmu v prípade zariadenia poskytujúceho zdravotnú starostlivosť v regióne okresu T., t. j. v spádovej oblasti s viac ako 70.000 obyvateľmi, je vecou verejného záujmu.

Z... citovaných ustanovení § 214 ods. 1 a 2 O. s. p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods. 1 O. s. p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie,

v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O. s. p., bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd.

Obligatórne okrem iného musí byť nariadené pojednávanie ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Dôležitý verejný záujem zákon používa len ako pojem bez bližšieho naplnenia jeho obsahu; ide o pojem právny, ktorý nie je pojmom legálne definovaným, pretože vyjadruje okamžitosť stavu záujmov a ich vzájomnú hierarchiu. Z toho vyplýva, že verejný záujem je časovo a miestne premenný stav, a preto sa musí posudzovať len v konkrétnej situácii, v konkrétnom mieste a čase. Je preto vecou súdu posúdiť, či vzhľadom na okolnosti konkrétneho prípadu ide v danej veci o dôležitý verejný záujem, alebo nie. Pojem verejného záujmu je právne vymedziteľný ak daná právna vec sa netýka iba účastníkov konania, ale vzťahuje sa na širší okruh subjektov (rozhodnutie môže mať dopad aj na fyzické alebo právnické osoby, ktoré nie sú účastníkmi súdneho konania).

V preskúmvanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie sa týka platnosti nájomnej zmluvy medzi dvoma subjektmi súkromnoprávneho vzťahu, teda či bude mať v nájme predmetné priestory navrhovateľ alebo nie. Týmto rozhodnutím sa neriešila otázka existencie zdravotníckeho zariadenia v danom regióne. Rozhodovanie o jeho existencii nebolo predmetom konania a ani by nepatrilo do právomoci súdu v občianskom súdnom konaní.

Pre úplnosť dovolací súd dodáva, že o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu boli účastníci riadne upovedomení spôsobom, ktorý určuje zákon (§ 156 ods. 3 O. s. p.) – viď č. l. 297 spisu.

Postupom odvolacieho súdu, ktorý sa nepriečil zákonu, nemohlo dôjsť k odňatiu možnosti dovolateľa konať pred súdom. Neopodstatnená je preto jeho námietka, že namietaným postupom odvolacieho súdu došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f) O. s. p.“

Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd v odôvodnení svojho rozsudku vysporiadal aj s dovolacou argumentáciou sťažovateľa, podľa ktorej krajský súd mal dokazovanie podľa § 213 ods. 3 OSP sám opakovať, a tiež s námietkou nesprávneho právneho posúdenia veci v súvislosti s výkladom čl. III 3.2 písm. a) a čl. V 5.1 nájomnej

zmluvy, pričom vyslovil svoje právne závery k týmto otázkam. Sťažovateľ v odôvodnení svojej sťažnosti však tieto právne závery najvyššieho súdu priamo nespochybňuje, nepodrobuje ich kritike a neodvodzuje z nich námietku porušenia ním v sťažnosti označených práv, a preto sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie ústavnej akceptovateľnosti odôvodnenia najvyššieho súdu s posúdením otázky existencie dôležitého verejného záujmu.

Základom argumentácie sťažovateľa je jeho nesúhlas s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu o tom, že prerokovaný prípad sa netýkal dôležitého verejného záujmu, preto krajský súd ako odvolací súd nebol povinný nariadiť na prerokovanie odvolania pojednávanie podľa § 214 ods. 1 OSP.

V predmetnej veci bolo rozhodujúce posúdenie toho, či sa vec týka dôležitého verejného záujmu a či tak bola splnená podmienka podľa § 214 OSP pre obligatórne nariadenie pojednávania odvolacím súdom.

Dôležitý verejný záujem nemá pre účely § 214 OSP svoju legálnu definíciu, obsahové vymedzenie tohto pojmu je preto vecou aplikácie, t. j. rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, v ktorej má osobitné postavenie aplikačná činnosť najvyššieho súdu. Obsahové vymedzenie takéhoto všeobecného právneho pojmu sa spravidla v každom jednotlivom prípade bude do určitej miery líšiť, a to v závislosti od okolností konkrétneho prípadu. Rozhodujúce však je, aby jednotlivé obsahové vymedzenia právneho pojmu na seba nadväzovali a dopĺňali sa, prípadne aby vyjadrovali postupný (evolučný) vývoj svojho obsahu. Spravidla by sa malo predísť takým obsahovým vymedzeniam právneho pojmu, ktoré sa vzájomne logicky vylučujú, prípadne sú obsahovo protichodné. Výskyt úplne protichodnej judikatúry týkajúcej sa obsahového vymedzenia určitého právneho pojmu však nemôže automaticky viesť k záveru o porušení základného práva na súdnu ochranu účastníka. Rozdielna judikatúra v skutkovo podobných veciach je prirodzenou súčasťou súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva, ku ktorej prirodzene dochádza aj na úrovni najvyššej súdnej inštalácie. Z hľadiska princípu právnej istoty je ale dôležité, aby najvyššia súdna inštalácia pôsobila ako regulátor konfliktov

judikatúry a aby uplatňovala mechanizmus, ktorý zjednotí rozdielne právne názory súdov v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva *Beian v. Rumunsko* (č. 1) zo 6. 12. 2007; m. m. IV. ÚS 342/2010].

Najvyšší súd pojem dôležitého verejného záujmu v zmysle § 214 OSP vymedzil napr. v uznesení sp. zn. 1 Cdo 8/2011 z 29. apríla 2011, v ktorom uviedol, že dôležitý verejný záujem „nie je daný iba tým, že v osobe účastníka (žalobkyne) ide [o] verejnoprávnu inštitúciu“. V uznesení sp. zn. 2 Cdo 133/2011 z 29. septembra 2011 napr. konštatoval: „Doposiaľ ESLP nejudikoval, čo je dôležitý verejný záujem... Spravidla pôjde o veci týkajúce sa v rôznych súvislostiach väčšieho okruhu osôb, napr. spory týkajúce sa územného celku, sídliska a pod.“ V ďalšom uznesení sp. zn. 4 Obdo 17/2011 z 30. septembra 2011 uviedol: „Zákon pojem verejný záujem bližšie nedefinuje a záleží na posúdení súdu, či v danej veci ide o verejný záujem. Ako interpretačné pravidlo slúži definícia verejného záujmu obsiahnutá v čl. 3 ods. 2 Ústavného zákona č. 357/2004 Z. z. (o ochrane verejného záujmu pri výkone funkcií verejných funkcionárov, pozn.), v zmysle ktorého verejný záujem prináša majetkový alebo iný prospech všetkým občanom, alebo mnohým občanom.“ Vo všetkých týchto prípadoch predmetom konania bolo posudzovanie obsahu, prípadne existencie dvojstranného právneho úkonu (zmlúv), pričom najvyšší súd konštantne dospel k záveru, že nebola splnená podmienka dôležitého verejného záujmu v zmysle § 214 OSP. Právne závery najvyššieho súdu vyjadrené v uzneseniach z 29. septembra 2011 a z 30. septembra 2011 boli predmetom skúmania ústavným súdom, ktorý ich považoval za ústavne udržateľné (porovnaj I. ÚS 92/2012). Konkrétne okolnosti danej veci nie sú také, aby ústavný súd „prelomil“ svoju doterajšiu judikatúru.

V prerokúvanom prípade najvyšší súd vo svojom rozhodnutí poukázal explicitne na to, že dôležitý verejný záujem v zmysle § 214 OSP je pojmom právnym, ktorý nie je legálne definovaný. Uviedol, že otázku dôležitosti verejného záujmu je potrebné posudzovať v konkrétnych časových a vecných súvislostiach, pričom spravidla pre splnenie tejto podmienky je potrebné, aby sa prerokúvaný prípad týkal širšieho okruhu subjektov, nielen účastníkov konania. Po takomto vymedzení konštatoval, že v predmetnej

veci sa posudzovala platnosť nájomnej zmluvy medzi dvoma súkromnoprávnymi subjektmi s tým, že predmetom konania nebola existencia zdravotníckeho zariadenia v danom regióne.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namieta predmetné vymedzenie dôležitého verejného záujmu s tým, že najvyšší súd nenapravil ním namietané pochybenie krajského súdu ako odvolacieho súdu. V tejto súvislosti ústavný súd považuje za dôležité poukázať na to, že najvyšší súd sa predmetnou dovolacou námietkou sťažovateľa v odôvodnení svojho rozsudku vysporiadal a svoje právne závery vysvetlil. Relevantné je tiež to, že sťažovateľ nenamietal rozpor obsahového vymedzenia dôležitého verejného záujmu s predchádzajúcou judikatúrou najvyššieho súdu. Sťažovateľ výlučne vyjadril svoj nesúhlas s tým, ako najvyšší súd vymedzil obsah dôležitého verejného záujmu, a tiež s jeho záverom, že v predmetnom prípade táto zákonná podmienka podľa § 214 OSP nebola splnená.

Právny záver najvyššieho súdu o tom, že nie je daný dôležitý verejný záujem v prípade, ak všeobecný súd posudzuje platnosť nájomnej zmluvy týkajúcej sa nehnuteľností, v ktorých sa poskytuje zdravotná starostlivosť pre spádovú oblasť so 70 000 obyvateľmi, pričom predmetom konania nie je samotná existencia zdravotného zariadenia, nepovažuje ústavný súd za arbitrárny, ale podľa jeho názoru predstavuje jeden z možných spôsobov právneho posúdenia predmetnej zákonnej podmienky podľa § 214 OSP. Najvyšší súd svoj právny záver primerane odôvodnil, preto nie je ani zjavne neodôvodnený a je aj ústavne udržateľný. K predmetnému právnemu záveru možno dospieť aplikáciou a výkladom príslušného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej konštatoval, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Ústavný súd nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru namietaným rozsudkom najvyššieho súdu z 30. októbra 2012. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo

arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad § 214 OSP najvyšším súdom ako dovolacím súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade neexistujú skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť vyslovenia porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom najvyššieho súdu z 30. októbra 2012 po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto ju pri predbežnom prerokovaní odmietol v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. januára 2014